

A bírálóbizottság értékelése

A benyújtott doktori mű témáját tekintve rendkívül időszerű és hiánypótló munka a kortárs alkotmányjogi és politikai környezetben. Az értekezés központi kérdése az abnormális alkotmányos rendszerek, a demokratikus és nem demokratikus formációk közötti különbségek, valamint a demokratikus helyreállítás és a demokrácia ellenálló képességének elemzése. A dolgozat fontos és releváns hozzájárulást jelent a demokráciatanulmányokhoz, illetve az alkotmányos demokráciák hanyatlásának értelmezéséhez; olyan témát dolgoz fel, amely a jelenlegi jog- és társadalomtudományok egyik központi problémájának tekinthető, és amelyben a jelentős szakirodalmi előzmények ellenére is lehetőség nyílt új, hiteles tudományos eredmények megfogalmazására.

A dolgozat további jelentős érdeme a széleskörű szakirodalmi jártasság, valamint az a történeti és filozófiai szempontokat egyaránt mozgósító elemzés, amelyben a szerző számottevő elméleti tudása mellett történeti és kortárs példákat is felvonultat, egyes régiók alaposabb tárgyalásának lehetősége mellett is gazdag és meggyőző módon. Mindemellert a mű kiemelkedő erénye a társadalmi hatások elérésére való alkalmassága. Még ha ez szükségképpen együtt is járhat a tudományos mélyelemzés, illetve a többretegű tudományos alátámasztás terén bizonyos kompromisszumokkal, a mű kiemelkedő érdeme, hogy tudományos megalapozottsága mellett kifejezetten olvasmányos és közérthető formában teszi hozzáférhetővé tudományos eredményeit a közönség számára; szemléletes, így az állam és az emberi test közötti metaforáival képes széles olvasói kör megszólítására.

A tézisekben lefektetett új tudományos eredmények közül különös jelentősége van annak az újszerű megközelítésnek, amely a democratic backsliding jelenségét az élettudományok fogalomkészletét is mozgósítva, a demokratikus rendszerek patológiájaként értelmezi, és ehhez kapcsolódóan a helyreállítás lehetőségeit terápiás keretben vizsgálja. Ez a megközelítés abban az értelemben tekinthető különösen jelentősnek, hogy a demokratikus rendszerek működési zavarainak és hanyatlási folyamataiknak leírására olyan fogalmi keretet alkalmaz, amely a jogtudomány számára szokatlan, ugyanakkor termékeny elemzési lehetőségeket nyit meg.

Az orvosi patológia és terápia fogalmi keretének jogtudományi alkalmazása innovatív megközelítést jelent, amely lehetővé teszi a jogrendszerek diszfunkcionalitásának új perspektívából való megközelítését. E megközelítés új elemekre világít rá az autokratikus rendszerek kialakulása, tipizálása, valamint a demokratikus értékek védelme és helyreállítása körében. Az újszerűség tehát nem pusztán a használt fogalmakban, hanem abban is megmutatkozik, hogy e fogalmi keret révén a vizsgált jelenségek összefüggései más nézőpontból, új hangsúlyok mentén válnak megragadhatóvá.

Az élettudományi, ezen belül a patológiai háttér, illetve a reziliencia koncepciójának további elmélyítése, továbbá a társadalmi és gazdasági tényezők hatásának részletesebb vizsgálata olyan irányként jelölhető meg, amely tovább gazdagíthatja ezt az egyébként is innovatív megközelítést. Mindez azért is tekinthető előremutatónak, mert az ilyen interdiszciplináris módszertanok alkalmazása újítóan járul hozzá a hagyományos jogdogmatikai és politikatudományi megközelítések fejlesztéséhez. Ebben az értelemben az interdiszciplináris módszertan nemcsak kiegészítő eleme a vizsgálatnak, hanem olyan megközelítésmód, amely a hagyományos elemzési keretek továbbgondolását és fejlesztését is ösztönözheti.